

Sygn. akt V CNP 20/20

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie ze skargi M. J.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt I ACa (...)
w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w T.
o nakazanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 stycznia 2021 r.,

**odrzuca skargę i zasądza od M. J. na rzecz Skarbu Państwa
(Sądu Rejonowego w T.) kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie o nakazanie, z powództwa M. J. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w T. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 listopada 2019 r. Od powyższego orzeczenia powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zarzucając Sądowi II instancji naruszenie: 1) przepisów postępowania, tj.: art. 391 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, co miało wpływ na wyniki postępowania oraz 2) przepisów prawa materialnego, tzn.: art. 6 w zw. z art. 23 oraz 24 k.c., poprzez błędne przyjęcie, iż w przypadku roszczenia o ochronę dóbr osobistych powód ma

obowiązek udowodnienia zgodności z prawem roszczenia pozwu, podczas gdy w sprawach o ochronę dóbr osobistych to pozwany ma obowiązek wykazania, iż podejmowane przez niego działania są zgodne z prawem; art. 178 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, przez błędna kwalifikacje norm ustrojowych.

W dalszej kolejności skarżący wskazał, że wyżej wskazany wyrok Sądu II instancji jest niezgodny z wyżej wskazanymi przepisami, a jego skarga jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący podniósł również, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, przy czym zaprezentował rozbudowany wywód prawny mający uzasadnić, jakie przesłanki zaważyły na tym, że rozmyślnie pominął środek zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej. W ocenie M. J. poprzez wydanie zaskarżonego wyroku poniósł on szkodę, gdyż „zostało bowiem naruszone jego dobro osobiste w postaci prawa do prywatności, a zaskarżone orzeczenie uniemożliwiło ochronę tego prawa”.

Konkludując skarżący wniósł o stwierdzenie przez Sąd Najwyższy niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest, co do zasady, dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez ustawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Innymi słowy, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie instytucji prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może, w razie wystąpienia szkody, uzasadniać odpowiedzialność Skarbu Państwa. Pogląd ten koresponduje z założeniem, że demokratyczne państwo prawne, powinno wymagać od członków tej wspólnoty tj.: obywateli, dbałości o swoje prawne interesy i partycypowania w dostarczanych przez prawo środkach, w szczególności środkach zaskarżenia.

Przepis art. 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każdy z nich ma charakter samoistny, a pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą (tzw. brak istotny), nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu (por. np.: postanowienie SN z dnia 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14, niepubl.). Do wymagań tych należy, w szczególności, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.) i wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto, gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2, że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.). Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody nie polega na przytoczeniu samych twierdzeń o jej zaistnieniu (por. postanowienie SN z dnia 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06, niepubl.). Składając oświadczenie, że szkoda już wystąpiła, skarżący musi wskazać czas jej powstania, postać, rozmiar i adekwatny związek przyczynowy między tak określoną szkodą a zaskarżonym wyrokiem (por. postanowienia SN: z dnia 7 kwietnia 2009 r., II CNP 1/09, niepubl.; z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006/7-8, poz. 140). To oświadczenie powinno być uwiarygodnione przez powołanie i przedstawienie dowodów, jak również innych środków, nieuznawanych przez kodeks za dowody (zob. postanowienia SN: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006/1, poz. 16; z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, niepubl.). Zarówno twierdzenia o szkodzie, jak i środki przedstawione w celu uprawdopodobnienia wystąpienia szkody są oceniane w świetle zasad logiki oraz doświadczenia życiowego (postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, Nr 7-8, poz. 141) i mają prowadzić do wniosku, że szkoda wystąpiła już w chwili wnoszenia skargi. Możliwość wystąpienia szkody w przyszłości czyni skargę niedopuszczalną. W chwili wniesienia skargi szkoda musi już istnieć i nie wystarczy zagrożenie jej wystąpieniem czy też jedynie powołanie się na jej znikomy lub symboliczny rozmiar. Skarga nie ma bowiem na celu zapobieżenia szkodzie ani przyznania satysfakcji moralnej skarżącemu (por. postanowienia SN: z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP

13/05, OSNC 2006, Nr 6, poz. 110; z dnia 27 sierpnia 2008 r., II CNP 43/08, niepubl.). Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, skarga wniesiona przez powoda nie spełnia tych wymogów, gdyż tytułem uprawdopodobnienia zaistnienia szkody skarżący ograniczył się jedynie do wzmianki obejmującej jedno zdanie w brzmieniu, wskutek wydania zaskarżonego wyroku poniósł on szkodę, gdyż „zostało bowiem naruszone jego dobro osobiste w postaci prawa do prywatności, a zaskarżone orzeczenie uniemożliwiło ochronę tego prawa”. Wzmianka ta w żaden sposób nie spełnia standardów stawianych elementowi konstrukcyjnemu skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., przewidzianych w obszernym orzecznictwie Sądu Najwyższego powołanym przykładowo powyżej.

Mając powyższe na uwadze, skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem, która nie zawiera odniesienia do wskazanych okoliczności podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

jw